

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institudam ad cat olicarum partium: proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseliük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsdeknél.

Anarchizmus és a zsidó ujságírók.

Nem szocializmus, nem igazságos jogokért való küzdelem az, amelyet az arató-sztrájkok alkalmával országszerte vívnak. Nem szociáldemokratákat, hanem anarchistákat nevelnek azok az alattomos gazemberek, akik jó napidíjért és sztrájk-kassza hízalása reményében az éjjeli órákat keresve, látogatnak el a föld szegény népéhez, hogy fölgyujtsák lelkében a sötét gyűlölet tüzeit, hogy megátalkossassák vele azt, a kívül évszázadokon keresztül osztozott a föld gyümölcsében.

Nem sajtószabadság, hanem a sajtó utonállása, rablóhadjárata az, amit egyes nemzetközi szociáldemokrata lapok, mint a „Népszava“, különösen a „Világsszabadság“ véghezvisznek. Nem szabadság-szeretetre, hanem anarchizmusra biztatják azt a szegény, tudatlan népet, amely elég szerencsétlen volt, hogy körmeik közé került.

Az ügyészség lefoglaltatta ennek a gonosz lapnak a példányait és nem engedte meg, hogy a posta a címzettek kezébe juttassa.

Mi volt bennük? A legféltelenebb igazgatás Lázítás a sztrájkra. Föl akarták használni még az utolsó órákat a munka közepén, hogy még egyszer lángrobbantassák azt a pusztító tüzet, amely elpusztítja

a gazda kenyerét s a munkás betevő falatját.

Jót tett-e az ügyészség? Természetesen, hiszen csak az égő csóvát nem engedte a gyűlékony háztető alá dugni.

És mégis mi történik? Az országházában, a magyar törvényhozás termében, a hol jogot és igazságot mérnek, föláll egy ujságíró, névszerint Bródi Ernő és veleszűletett praepotenskedő hangon felelősségre vonja az igazságügyminisztert az ügyészség eljárásáért. Mert ez — szerinte — ez ellenkezik a szabadsággal. Ha valaki megvadul és gyujtogatni akar, akkor annak a kezét nem szabad megfogni, örültségének utjában nem szabad akadályt vetni az igazság és a törvény nevében.

Bródi indítványát izgatott helyesléssel kísérték: Szatmári Mária, Parkasházy Zsigmond, Vázsonyi Vilmos képviselők, sőt volt az ujságírók karzatának is egy része (jól tudjuk, hogy kikből áll az ujságírók 90 százaléka), akik annyira nem tudtak félni a bőrküben, hogy az elnök kiírítással fenyegetőzött.

A képviselők másik része hallgatott, vagy helyeselte az igazságügyminiszter nagyon is helyes állásfoglalását, a ki védelmére kelt az ügyészségnek és helyeselte a lefoglalás tényét.

Rettenetesen különösnek tartjuk, hogy miért áll az ilyen szomorú eset mellé

falankszként a zsidóság? Miért védi a „szabadságot“ akkor, a mikor minden józan elme előtt világos, hogy az a „szabadság“ a magyar gazdaosztály s a magyar föld népének a tönkrejutását jelenti.

A nemzetközi szociáldemokrácia vezérei majduem kizárólag a zsidóságból kerülnek ki nálunk. Ők a nyomor vámszedői, a kik páholyból nézik, mint eszi, mint gyilkolja egymást a magyar elem, a mely 1000 esztendőn keresztül fentartotta az országot. Ők csak a tüzet rakják alattuk s arra van gondjuk, hogy a pártkassza a szegény munkások fiúleiből százezrekkel és milliókkal nehezedjék, hogy az ő busás kiadásait, ostendei és egyéb helyeken való nyaralásait busásan fedezze.

Láttam a minap egy csomó szegény aratót csoportban felvonulni a szolgabírói hivatalhoz sztrájkolók voltak. Szóba álltam velük s pár pernyi beszélgetés meggyőzött, hogy kapacitállatlanok. Teleszitták magukat a Bródi Ernő által pártfogolt eszmékkel, a melyeket csak a fogház levegője, meg a télen elkövetkező koplás fog kiszellőztetni egy kissé a fejükből.

Becsületes, jóképtű keresztény ember volt valamennyi. A Bródy Ernőkből azonban egyetlenegy sem láttam közöttük. Azok bizonyára a pesti kávéházakban szüresöltek „jól végzett“ munkájuk édes esőppjeit. Hát ha olyan nagy munkásbará-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

Akik egymásra találtak.

Okos ember nemcsak azért épít hidat a folyóra hogy azon átmehessen, hanem hogy rajta szükség esetén vissza is vonulhasson. Tiszty Lászlót pedig mindenki okos embernek ismerte.

Elvira kezét már megkérte az édesanyjától. Szívesen odaadták neki, mert a kisasszony fülig szerelmes volt beléje. Hanem Tiszty László azzal meg nem elégedett, ő tovább ment, valóságos nagy mosásba kezdett, hogy multját tisztán állítsa az ő kedves jövődöbeljé elé. Kévszínűség a házasság előtt többet ér, mint utána a legügyesebb hazugság.

Pedig ha jól megfontolta, Tiszty Lászlónak talán sokat is kellett volna még hazudnia az asszonynak.

Ótt kezdte tehát, hogy szini állásba vágta magát kedves menyasszonya előtt és érzékeny hangon rágyujtott:

— Tisztelt kisasszony!

Elvira ideges mozdulatot tett és közbeszólt: — Mióta vagyok én önck, László, tisztelt kisasszony!

— Hagyja csak kedvesem, én most vallani akarok magának, ezét ünnepegyesebb formát kell adnom a dolognak. Tehát még egyszer:

— Halljuk — mosolygott Elvira kiváncsian.

— Tehát először is én megvallom önnek emésztő szerelmemet, mely keblem szentélyében

önért szüntelenül ég, letettem boldogságomat nagysád gyöngéd szép kezeibe s mielőtt azokból azt véglegesen elfogadnám, kérem, hallgasson meg engem.

Elvira fölkacagott, László azonban komolyan folytatta:

— Nagysád ismer, s talán mégsem ismer eléggé.

— Az meglehet — nevetett Elvira.

— Az emberek sok mindent rám fognak.

— S némi tekintetben talán igazuk is lesz — kötekedett a menyasszony.

— Igazsága van kisasszony, nem mentem magamat, hanem arra esküszöm, hogy kilenc tizedrészen ártatlan vagyok.

— Nos hát halljuk azokat a ráfogásokat.

— Bevallom őszintén, hogy nem estem a fejem lágyára, mikor megszülettem. Az életből is szorult belém valamelyes huncutéria s azért az emberek nagy kalefaktornak csufolnak.

— Nem rossz. Tovább.

— Vannak, akik tudni vélik, hogy háromszor jártam jegyben. Két asszonyt megszőköttem, párhaj miatt ötször üttem, az emeletes házamat elmulattam és így tovább.

— Hogyan, hát már vége van?

— A kisebb dolgokat nem mondom, jóformán nem jutnak eszembe.

— Pedig kár, igazán mulattatna velük.

— Tehát kisasszony meg van róluk győződve, hogy én mindabban ártatlan vagyok?

— No, nem egészen, László.

— De én esküszöm.

— Csitt! Nem szeretem a könnyelmű esküvést. Nemsokára oltár elé állunk mi is.

— Az lesz életem legboldogabb pillanata — fohászodott Tiszty László és aztán folytatta — most pedig még egyszer mondom, tisztelt kisasszony, én önt örüléssel szeretem, kezébe tettem életemet s haláloamat, adja melyiket akarja.

— Csacsi! — vonta magához a lelkes vőlegényt Elvira.

Csókot nyomott homlokára.

— Hanem kitűnő színész vészett el magában, László, mondhatom.

— Ugy-e — nevetett a fiatal ember menyasszonyát keblére szorítva — te meg kitűnően állottad ki a próbát, egyetlen drágám. Büszke vagyok rád, Elvira. Most már mi sem állja útját egyesülésünknek.

Aminthogy nem is állta. Szépen kihirdették magukat s azután megesküdtek. Pántlikás vőfélék nem járták a várost, a lakodalomra nem ültek bornyut, hanem azért suttymóban se csinálták. Ugy, amint dukál. Minek mulatnák el mindjárt a hozomány felét. Az a parasztszokás régen kiment már a divatból.

Nászutra akartak menni mindössze, de arról is lemaradtak. Ugy esett, hogy Elvira anyja mindent elkészített előre, naphosszat csomagolta szép leányának hercegi kelengyéjét. A legfinomabb kézimunkapolyot volt a fehérnemű, se-lyem, bársony a többi ruha. Hadd nézzenek a taliánok, ha köztük végigsétál az ő Elvirája.

Hanem, mint mondtam, a taliánok nem részesültek abban a szerencsében.

Készen állott minden. Összeállítva már a

Mai lapunk 4 oldal.

00000391

tok, ha olyan nagyon bomlanak a sajtószabadságért azok a jó urak, miért hagyják egyedül menni védenekiket a végső utra, a börtön felé? Miért nem állanak a bíróság előttük is, miért nem védelmezik a jogokat és a szabadságot az ügyészség színe előtt s ha a „szabadságért“ börtönlevélgő jár a törvény nevében, miért nem szíjják a szegény paraszttal együtt. Vagy az már más?

Persze hogy más!

Csak azt szeretnők tudni, hogy ha valamelyik exaltált embernek az jutna eszébe, hogy antiszemita lapot szerkeszteszen s a helyett, hogy a keresztényeket heccelje egymás ellen, véletlenül ezt a jelszót adná ki: (úsd a zsidót — vajjon Bródi ur, meg Szatmári, Vázsonyi és Farkasházi urak akkor is kiabálnának-e az ügyészség előrelátása miatt, hogy már akkor lefoglaltatja a lázító iratokat, mikor a címzettek a „szabadság“ nevében meg sem vadulhattak tőle. Vajjon megelégednének-e a jó urak, ha egy kisenewi, vagy bialisztoki mézszárlás után az izgató lap szerkesztősege kiállitana egy strolmannt, egy irni-olvasni csak alig tudó frátert, a ki jó pénzért szenvedné el a büntetést azok helyett, a kik a fölizgatás bűnét elkövették?

Vajjon megelégednének-e a tisztelt urak az ilyen szabadsággal s az ilyen igazsággal?

Iskolaszéki ülés.

A nagy vakáció beálltával az iskolaszék is megtette utolsó simítását a múlt esztendő munkája fölött s egy fontos lépéssel előrevitette a felsőbb leányiskola ügyét, megválasztva három új tanárnőt, a kiknek működése teljessé fogja tenni az intézet munkakörét. Az iskolaszéki ülésen jelen voltak: dr. Bierbauer Viktor, Bilkei Ferenc, dr. Czapáry László, Dieballa György, dr. Eisenbarth Károly, dr. Fanta Adolf, Fittler Béla, Hübner Károly, Kováts István, Matskasy Róza, Miklós Géza, Nagy Ignác, Pausch Rafael, Rec István, dr. Saára Gyula, Steinherz Jakab, dr. Szabady

program: itt vonaton, ott hajón; kijelöltek a szállókat, hol kitűnő a vizsgálás, hanem mielőtt megindultak volna, Tiszty László kissé zavarban volt.

— Mond csak, Elvira — tette föl a kérdést bájos kis feleségének — adott a mama pénzt?

— Nekem? — csudálkozott Elvira.

— Akkor hát megfaggyuzhatjuk az utunkat, kedvesem.

— Hogyan, hát neked nincs?

— Nem tudnám miből? — mosolygott a vőlegény.

— Hiszen van házad, emeletes házad.

— Persze, hogy van, de remélem csak emlékszel, mikor elmondtam, mit rebesgetnek arról a házról az emberek. Egészen nincs igazuk, hanem némi valóság mégis csak akad a beszédükben.

— Hallod-e, László — kacagott föl Elvira — lassan már kezdem hinni . . .

— Mit? — vágott közbe elképedve Tiszty László.

— Hogy . . . hogy . . . te nagy kalefak-tor vagy.

Hanem azt annyi kedvességgel és szeretettel tudta elmondani, hogy a világot se lehetett volna rá megharagudni. Hegyibe még kezét is nyújtotta férjének bocsánata jeléül, miközben hozzátette:

— Különbözn lehet, hogy te is csalódtál bennem, galambom, a látszat csal. Mi nagy lábon élünk, az igaz, hanem eddig már nyakara hágtunk minden vagyonunknak.

József, Szepesy Géza, Szirbék József, Tóth Artúr, Weisenfeld János, Zalai Mihály.

A felsőbb leányiskola választásán Festetich Bennó gróf, kir. tanfelügyelő elnökölt. A három állásra négy jelölt pályázott, a kiknek bizonyítványai és egyéb ajánlatai a legszebb reményekre jogosították fel a választó iskolaszéki testületet. Dr. Kritsa Melitta és dr. Herczeg Emma ez idő szerint — ambar a doktori diplomát megszereztek már — de eddig szakvizsgálatot nem tettek még. Dr. Kritsa Melitta szeptemberre ígerte a szakvizsgálat letetését, míg Herczeg Emma csak a jövő év folyamára. Így az előbbi jelölt előnyben lévén versenytársa felett, első sorban tarthatott igényt a megválasztásra. Az iskolaszék egyhangulag megválasztotta Lityán Viktoriát, Barna Margitot és dr. Kritsa Melittát (az utóbbit a szakvizsga hiánya miatt ideiglenesen).

A felsőbb leányiskola államségelye 8000 kor. ez idén megszűnt, illetőleg újra kéréndő, az iskolaszék úgy határozta, hogy kérti fogja a minisztert a szubvenciónak 15 ezer koronára való felemelésére. A felsőbb leányiskola tandíjából a második félévben 3008 kor. folyt be. Alföldi Lipót tanár ez év végén nyugalomba vonult. Az iskolaszék dr. Szabady József indítványára teljes elismeréssel nyilvánította Alföldi Lipót érdemei és munkássága fölött.

Városunk ez idén 92 ezer koronát adott ki iskolai célokra (8000 koronával többet, mint az előző évben) a mi a 378 ezer korona városi pótdadónak csaknem 25 százalékát képezi. Ezzel szemben az elemi iskolák tandíjából jövő bevétel mindössze 1000 koronát tett ki. Szinte önkéntelenül érthető volt ezután több iskolaszéki tagnak az a véleménye, hogy ily csekély jövedelem mellett a város legokosabban tenne, ha a város nagylelkű lenne s az ingyenes népiskolai oktatás mellett foglalna állást.

Végül dr. Vermes Mihály v. b. t. ismeretes indítványa került színyegre, a ki az 5 százalékon felül való iskolai költségekre nézve az államségely kérését indítványozta. Az iskolaszék ezt az indítványt legutóbb tárgyalván, dr. Czapáry László elnök alapos indokolása után dr. Vermes indítványának elutasítását javasolta. Ugyanezt tette az a Kováts István, Fittler Béla és Miklós Géza iskolaszéki tagokból álló bizottság, melyet az iskolaszék saját kezéből az indítvány tárgyalására kiküldött. Kováts István csatlakozott dr. Czapáry László indokolásához. Fittler Béla és Miklós Géza pedig, ambar jogosnak es törvényesnek ismertek el dr. Vermes indítványát, de célszerűségi okokból ellenezték annak fogantatását. Dr. Szabady József ellenkező véle-

Hogyan, pattant föl — hát becsap-tatok? —

— Mit, én? — volt a csilingelő kacagással kísért válasz. — Egyezkedtünk talán hozományra:

— Az igaz — ütött homlokára elkeseredett kedvében Tiszty László — oh, én . . . én . . .

Nem fejezte be. Időközben mást gondolt.

Gratulálok fordította keserű hangon s nevetni próbált — gratulálok kis kedvesem, hogy te még engem is be tudtál csapni. Eddig azt hittem, hogy ember legyen, aki keresztül járjon az eszemen. S lám most egy asszony cselekedte meg.

Elvira felénkén nézett az urára, nem tudta, mi sül ki a végén ebből.

Hanem Tiszty László a végén kacagni kezdett. Valóságos szívből fakadt kacagást cselekedett meg.

Sebaj, Elvira — tört ki még mindig nevetve — azért még nem vészett el az országot. Mi egymásra találtunk s azt szeretném én látni, ha két ilyen rafinált világos fej ne tudna garas nélkül boldogulni ebben a világban. Jer, csókolj meg.

Összelelkeztek.

Ha valaki látta volna őket s tanuja lett volna annak a jelenetnek, aligha ezt nem mondta volna:

— Igazuk van, ezek hát tényleg egymásra találtak.

Kincs István.

ményt nyilvánított. Szerinte, ha valami jogos és igazságos, akkor meg is valósítandó, mégha célszerűségi szempontokból nehézségekbe ütközne. Az ő véleménye szerint dr. Vermes indítványa egyébként sem állhat meg. Városi iskoláink történeti alakulása folytán háramlik ránk a fenntartás kötelezettsége, amely alól nem bujhathunk ki. Az iskolaszék tagjainak élénk helyeslése mellett ígéretet tett, hogy ezen szempontok figyelembevételével egy részletes munkálatot fog kidolgozni az indítványra vonatkozólag. Az iskolaszék ezen az alapon felfüggesztette a Vermes dr. indítványára vonatkozó határozathozatalt.

Miklós Géza iskolaszéki tagnak a városi iskolák terheinek könnyítésére vonatkozó indítványa élénk helyesléssel találkozott. Felette érdekesnek tartjuk ezen indítvány leközött már abból a szempontból is, hogy minél többen foglalkozzanak ezzel a nagyfontosságú ügygel:

Dr. Vermes Mihály városi bizottsági tag azon javaslata, hogy a Szefehérvár város, mint törvényhatóság által fenntartott közs. elemi népiskolák évi fenntartási költségei — a kivetendő 5% iskolai adón felül eső összegre nézve, — az 1868: XXXV. t. c. 43. §-ában lefektetett elv alapján nyerendő államségelyből fedeztessenek: teljesen a törvényen alapuló; jogos es méltányos is, hogy a törvényhatóság es felelőbb súlyos anyagi terhet az állam jórészt magára vállalja.

De tekintettel az 1868. július 12-én 1162 sz. a. kiadott cultus-miniszteri rendeletben foglaltakra, nem látszik valószínűnek, hogy a Vermes-féle javaslatban fellezandó kintütemtől évi 75 ezer koronát az állam egészében viselni hajlandó lesz s egyébként is az 5% isk. adó kivetése folytán — a kivetés, illetve az egyes felekezettek tagjainak hány % ig történő megadóztatása tekintetében — bonyodalmas eljárás s az eddigi állapotnak csaknem teljes fölforgatása következne. Ennél fogva, e különben törvényen alapuló javaslat alapján történő iskola fenntartási módzatot, célszerűségi szempontból, nem véli az iskolaszék megfelelőnek.

Mint hogy azonban föltétlen bizonyos, hogy a törvényhatóság elemi népiskolái fenntartására az 5% isk. adót messze fölülmulo összeget forlít, mely körülmény a közs. pótdadó fizetési %-ot igen magasra emeli s a folyton növekvő iskolai szükségletek folytán a jövőben még inkább emelné, az iskola fenntartási összeg e következő forrásokból fedeztetnek:

1.) A községi pótdadóból kiszakított s a számvvevőség által megállapított és az 5% iskolai adónak megfelelő összegből;

2.) A város földhaszonbéri jövedelméből es célra kiszakított évi fix összegből;

3.) Az 1868: XXXVIII. t. c. 43 §-a, illetve az 1870. febr. 6-án 2331. sz. a. kelt miniszteri rendeletben foglaltak alapján nyerendő isk. építési kamatnélküli kölcsön államségelyből, valamint az 1893. XXVI. t. c. alapján nyerendő évi törlesztési államségelyből. (Ez vissza nem fizetendő segély!)

4.) Az évtődös korpótlékok fedezésére az 1893. XXVI. t. c. 24. §-a alapján nyerendő államségelyből.

5.) A jövőben szervezendő tanítói állomásokra az 1893. XXVI. t. c. 9. §, illetve 19. §-25. §-ban foglaltak alapján nyerendő fizetés kiegészítési államségelyből.

Ezzel a módzatall a törvényhatóság egyrészt könnyíthetne jelenlegi iskolafenntartási kötelezettségén, mert az isk. tcher egy részét az állampénztár fedezné; másrészt az egyszer megnyert államségelynek a szükség kívánta fölemeltetésével a folyton fokozódó isk. építési es tanítói állomás szervezési terhektől is — részben legalább — megszabadulna.

Dr. Czapáry László elnök bemutatta a Pirosalma-teleken építendő új iskola szép terveit. Az iskolaszék tagjai elragadtatással gyönyörködtek a szép tervben s röpké sóhaj szállt el ajkairól azon hó óhaj kíséretében, hogy vajha azok a szép remények minél előbb a megvalósulás útjára térnének.

Dr. Czapáry László indítványozta, hogy az iskolaszék kérjen a minisztertől 20 éven át 1200 korona évi segélyt a gazdasági ismétlő iskola építési költségeire, ugy, a mint ezt több más város eddig is cselekedte.

Szabady József dr. pedig indítványt tett

arra nézve, hogy az új Mantz-ovodának a Rákóczy utcára néző sarkát, a melyen egy emléktábla számára oly szép helyet készítettek, ékesítsék is azt azzal fel, mert a tanügy e kiváló barátja nagyon is rászolgált városunk közönségének nagy és méltó haláljára.

Az elnök végül boldog vakációt kívánt a tagoknak s bezárta az ülést. Holnap már ő is a kies Erdély bérce felé robot a gőzkocsi kerekén, hogy sok és nagy munkájának megérdemelt babérjain pihenjen.

UJDONSÁGOK.

— **Egy havi közigazgatás a városnál.** Székesfehérvár szab. kir. város közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt tartotta rendes havi ülését gróf Széchenyi Viktor főispán elnöklete mellett.

Jelenvoltak: Havranek József polgármester, Tóth István főjegyző, Fittler Béla tiszti főjegyző, dr. Bierbauer Viktor tiszti főorvos, dr. Kerekes Lajos árvaszéki elnök, Turian József kir. pénzügyigazgató, gróf Festeticz Bennó kir. tanfelügyelő, Bottka Lajos kir. mérnök, Bognár József kir. főállatorvos, Diebala György, Tóth Aladár, dr. Saira Gyula, Tóth Arthur, dr. Fanta Adolf, Karl István, dr. Eisenbarth Károly, dr. Kovessy István.

A rendőrség jelentésénél gróf Széchenyi Viktor aziránt intéz kérdést a rendőrfőkapitányhoz, hogy a szocialisták miért tartják gyűléseiket a vármegyeháztérben, holott ezek a gyűlések azelőtt a vásártéren folytak le. A főkapitány válaszában kijelenti hogy a vásártérben tartott népgyűlések zavarólag hatottak a katonaságra és ezért vált szükségessé azok helyének megváltoztatása.

Dr. Saira Gyula indítványozza, hogy a népgyűlések megtartására más hely jelöltsék ki. A bizottság az indítványt magáévá tette.

Dr. Bierbauer Viktor tiszti főorvos havi jelentése keretében felolvasta dr. Molnár József kerületi orvos jelentését, melyben az a jégszoda árusításának megszüntetését kéri. A főorvos parolólág terjeszti elő a kérelmet és utal arra, hogy a jégszoda konyvelmű kezelésének csak a legutóbbi napokban is két kis gyermek élete esett áldozatul. A közigazgatási bizottság kiemondta, hogy a határozathozatal előtt ez ügyben szakvéleményt fog meghallgatni.

Turian József kir. pénzügyigazgató jelentése szerint, a kincstartári követelések összege június végig 1.449,776 koronát tett ki, amelyre befizetett 868.166 korona. A hátralek tehát 581.609 korona.

A megejtendő tanítóválasztásokra, gróf Festeticz Bennó kir. tanfelügyelő indítványára, maga a tanfelügyelő küldetett ki elnökölni.

Tóth Aladár bizottsági tag az állampépítészeti hivatal főnökének jelentésénél szűl fel. Kifogásolja, hogy a déli vasut igazgatósága oly kevés kocsit járát a balatoni fürdők felé, hogy a Székesfehérvárot felszállók már csak a folyosókon álldogálhatnak, mert a fürkék már Budapesten megtelnek utazókkal. Havranek József polgármester indítványára a bizottság felir a kereskedelemügyi miniszterhez.

A közzgazdasági előadó jelentése után a közigazgatási ülés déli 12 órakor ért véget.

— **Tiszti főorvosi jelentés.** (A tegnapi városi közigazgatási ülésről.) A város közegészség a lefolyt június hóban sem volt kedvezőbb, mint az előző hóban. A vörheny és kanyaró most is egyike volt az uralkodó betegségeknek, bárha áldozatot nem is követelt. E mellett azonban a gümökóros betegségek, valamint a gyomor és bélhuzal betegségei mutatkoztak nagyobb arányban. Született 71 és pedig törvényes fi 34, nő 37,

törvénytelen nő 1. Ikerpár 1. Házasságra lépett 13 pár. — Elhat ellenben 80 és pedig fi 42, nő 38. Ebből 7 éven alul volt törvényes fi 15, nő 13, törvénytelen nő 2. Sz. György közpórháznak 19 halottja közül 8 volt idegen. A halálozás a születéseket 8 al mulja fölül, de a 8 idegen halottat leszámítjuk, ugy a szaporodás semmi. Nevezetesebb halálokok: Veszületett gyengeség 5, göröcsk 4, gyermekaszály 1, béhurut 9, tüdőlob 1, gümökör 18, guta 3, elnebjaj 1, aggkör 8, véletlen 8. Járványos kórok állása: Hasi hagymáz maradt 1, gyógyult 1, kanyaró maradt 10, szaporodott 57, összesen 67. Ebből gyógyult 46, ápolásra visszamaradt 21. Vörheny maradt 20, szaporodott 40, összesen 60. Ebből gyógyult 46, maradt 14. Járványkórház nyitva van.

— **Köszönetnyilvánítás.** Fogadják mindazok, kik bold. emlékü felejtetheten ferjem elhunytá alkalmából részvétüket nyilvánítani, a ravatára koszorut helyezni, fogataikat a temetés tartamára rendelkezéseimre bocsátani szivesek voltak, soha meg nem szűnő hálás köszönetemet. Székesfehérvár, 1906. július hó. Özv. Karl Józsefné.

— **A tisztességes sajtó.** Lapunk szombati számában az újságírókról írunk. Felcmlítettük az újságírás parazitáit, a kik ezt a tiszteletreméltó foglalkozást egyszerűen zsebkérdésnek tekintik s az urt és egyeni tisztességgel akár egyező, akár nem egyező módon szentmaroktári galambokká valnak csipkedve a szemet barki tenyereből.

A helybeli spenótlap ebben a kepben csodálatosképen magára ismert és sietve másra igyekszik a beszédet terelni - s ő szeretne vándorolni - ha ugyan sikerülne neki. Előbb azonban egy kis hamiskodást enged meg magának, ahhoz a ven és csunya zsidóasszonyhoz leven hasonlónvá, a ki azért panaszokolt az urának, hogy valaki megakartá csókolni.

Záli! te dicsekszel - szolt neki az ura s leszállította a lórol a nagyravágás ördögétől megszallott amazont.

A spenótlap is dicsekszik, még pedig azzal, hogy ő a helybeli lapokkal megszalkított minden érmekézet. Nadszeró! Mintha mi, vagy más szóballottunk volna vele, mintha mi becslottuk volna egy szememnyire is.

Aztán, hogy magát fehérre mossa, vádolni kezd. Azzal vádolja a Fejérmegyei Naplót, hogy leközött egy cikket, a melyet a miniszerelnöki sajtóiroda rendelkezésére bocsátott. Mintha mi ezt valaha tagadtuk volna, mintha mi titkot csináltunk volna abból, hogy a koalíciónak barátjai s minden tehetségünk szerint támogatói vagyunk. Ha nem tudta volna eddig a spenótlap, hat vegye tudomásul most, hogy az ismeretes nov. 18-ki parlamenti botrány óta mi koalíciópártiak vagyunk, szívvel-lelékkel támogatva mindent, a mit a koalíció a nemzeti eszme megvédelmezésére, a parlamenti közéleti tisztogatására véghezvitt, támogatói maradtunk a koalíciónak akkor, mikor kormányra jutott s támogatói maradtunk mindaddig, míg a jelzett irányban Magyarország javára dolgozik. A Fejérmegyei Napló néppárti lap volt, az ma is, a néppárt tagja a koalíciónak, elnöke Zichy Aladár gróf Ö Felsege, I. Ferenc József személye körüli miniszer, aelnöke Rakovszky István a képviselőház aelnöke, Bonitz Ferenc hírlapíró, a Fejérmegyei Napló első szerkesztője pedig, mint néppárti hírlapíró, tagja a miniszeri sajtóirodának. Ha tehát a néppárt vezér férfai a koalíció legelőkelőbb állásaiban szerepelnek, csak idióta ember veheti rossz néven a Fejérmegyei Naplótól, hogy az általa hirdettet és vallott eszméknek e lap hasábjain helyt ad. Legyen meggyőződve a spenótlap, hogy a Fejérmegyei Naplo abban a pilanatanban felvonul a koalíció támogatásától, a mikor az elveivel meg nem egyezik. Mert a mi meggyőződésünk nem egyezik am spenótelk meggyőződésével. Mi nem támogattuk se Tiszat, se Fejérvart, se a bandáját, nem koldultunk se Kristófitól, se Vészitől

judásbért, mi nem álltunk a köpenyfordító rincerus-hűrtek glédájába s nem zengtünk hosszannát a Kárpitoktól egész Adriáig a koalíció kormányra jutásakor s nem is csiszoltuk a lábunkat szubvencióért annak a pártnak az előszubájában, a melyet addig lenéztünk és kigunyoltunk.

Hát ez a különbség köztünk nem tisztelt spenótlap! ezi tessék tudomásul venni.

Végül kijelenti a spenótlap, hogy ő nem szól szubvencióról. Tudjuk: nem szól - hanem álmodik - s lévén éhes - makkal álmodik. Hát nem tisztelt spenótlap vegye tudomásul, hogy sem a Fejérmegyei Napló, sem pedig a Székesfehérvári Hírlap, illetőleg azok szerkesztői nem kértünk egy fillér szubvenciót sem a koalíció kormányától, neha eszméinek kezdetől fogva odaadó támogatói voltunk. Mi kijelentettük Széchenyi Viktor gróf főispánnak, mint a koalíció által kinevezett főispánnak, hogy mi a koalíció támogatói fogjuk mindaddig, míg az a mi elveinkkel megegyeztethető. Szolgálatainkért nem kértünk semmit, de ha a koalíció kormányában abban a helyzetben lesz, hogy tisztességes, elvből élő lapoknak anyagi támogatást is juttathat: el fogjuk fogadni. Meri ha elvarul, a haza gyalázatát készítő sirások számára holmi nyomdaalapításokra került pénz a kormány kasszájából, miért ne kerülhetne egyszer már olyan lapoknak is, a kik a tisztesség uralmiért évtizedeken keresztül ülnek, lenézés és szegénység között onzetlenül harcolnak.

Ez a különbség köztünk és a spenótlap között. Tetszik érteni?!

— **A haladópart sajtója.** A magyar hírlap-irodalom anyagi eredményéről közzettet merlegek nem valami nagyon biztatók s különösen a haladópart érdekeit képviselt sajtó az, a melyet a közvélemény megfordulása erősen sujtott. Még legerősebb lapjait is nagyon megérezték a változást, csaknem kivétel nélkül súlyos deficittel küzdenek és azt hisszük, nagyon is nagy aggodalommal tekintenek a jövőbe. Így az *Ujság* 1905-iki mérlege 875 ezer korona bevétellel szemben 981 ezer korona kiadást mutat. A vesztesség tehát közel jár a 100.000 koronához. Igaz, hogy egy évvel előbb még ennél is nagyobb volt, tudniillik 162.000. A relatív javulása a kiadások csökkentése által volt elérhető. A *Magyar Szó* bruttó bevételei kerekesszám 70.000 koronával hanyatlottak. A vesztesség 70.000 koronáról 137.000 koronára emelkedett. Meglepetőbb azonban a *Pester Lloyd*-nak az ügye. Itt a bevételek egy év alatt több mint 50.000 koronával csökkentek, ezzel szemben a kiadások nemleg emelkedtek, úgy, hogy az 50-60 ezer kor. évi felesleg 648 koronára zsugorodott össze. A legsújtóbb e lapokra nézve az, hogy az általuk várt változás helyett annak éppen ellenkezője következett be s aki viszonyainkat ismeri, tudja azt, hogy mit jelent a kormány jóakarátának elvonása azokra a lapokra nézve, melyek megszokták évek során át azt élvezni.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazoknak, a kik felejtetheten nóm, illetve édesanyánk elhunytá alkalmával részvétüket nyilvánítani, vagy a temetésen megjelenni szivesek voltak s ez által bánatunkat enyhíteni igyekeztek, szívünk melyéből jövő halánkat nyilvánítjuk. *Módlích Rezső és családja.*

— **Meghívó.** A székesfehérvári Iparoskör 1906. évi július 15-én a Polgári Lövőide összes helyeiseiben saját pénztára javára tekeés kerékpárverseny, tombolajátékkal egybekötött zártkörű nyári tancmuláságot rendez. Kezdeté delután 3 órakor.

— **A Borbála pusztai aratósztrájk vége.** Megirtuk, hogy Grünfeld Gábor Zámolyhoz tartozó Borbála pusztai bérletén az aratók sztrájkba léptek. Kalmán Vince főszoigabíró közbenjárására a munkások és a munkaadó között egyezség jött létre, amennyiben az aratók többféle kedvezményben részesültek.

Sirolin

Ezzel az étvágyt és a levertséget megszünteti a köhögést, vildáhdét, újulá bszadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mielho gy értéketlen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolását.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Sváj)

„Roche”

Kapható orvosai rendeléseire a gyógyszerárban. — Ára üvegenként 4.— a vona.

— **A városi munkák** elnyeréséért ezideig huszonöt iparos adta be zártajánlatát. Az ajánlatok beadásának határideje folyó 14-én pénteken délelőtt jár le.

— **Hm!** Hercegfalváról egy érdekes levelet kaptunk Göttmann Andor úr. gazdatiszt úrtól. A legmélyebb megbotránkozását kifejezve küldte be hozzánk a következő hirdetést:

„I. Stuhlweissenburger Militär & Civil Wäsche Putz Anstalt & Büglerei Übernimmt alle Gattungen Wäsche zum Waschen & Bügeln so auch Wäsche Reparaturen in schonendster Ausführung bei prompter Bedienung Ignacz Nagy Wäsche Putz-Anstalt. Lakatos-utca 10. Eigenes Haus.“

Jó ideig néztük s alig akartuk elhinni a szemünknek, hogy ez a csodabogár Székesfehérvárról származik s ebből a tősgyökeres magyar városból küldi egy magyar ember — a kit Nagynak hívnak — egy magyar községbe, magyar uri ember címére. Hát, tisztelt Ignacz Nagy, minek néz ön minket? Alszik ön, almodik ön ebben a tulipános világban? Magyar ember ön, vagy osztrák, vagy miféle náció? Hát németektől él ön ebben a szép országban s ha még azoktól él is, nem tud annyira büszke lenni arra a szép Magyarországira, hogy magyarul levelezzen a magyar megrendelőivel: Hányan vannak még önök, a kik ilyen csodabogarakat gyártanak? Szégyeljék magukat!!!

Középkola I. évfolyamára előkészítik. Cím a kiadóban.

— **Megszűnt járvány.** Aba községben a kanyarójárvány megszűnt.

— **Állatjárványok a vármegyében.** Dunapentele községhez tartozó Janicsár-majornak a sertésvész fellépett. A szükséges óvintézkedések megtették. — Fehérvárcsurgón a sertésvész megszűnt. A község feloldatott a zár alól.

Két nagyobb vagy három kisebb szobából s mellékhelyiségekből álló lakás kerestetik augusztus 15-ére. Ajánlatok a szerkesztőséghez küldendők „M. G.“ jegy alatt

— **Tűz Hercegfalván.** Hercegfalvához tartozó Öreghegyen tűz volt a napokban Nyári Ferenc földmivesgazda háza gyuladt ki ezideig ismeretlen okból. Dacára a rögtön oltási munkálatoknak, az épület teljesen leégett. A kár körülbelül 2000 korona, melynek egy része azonban megtérül.

— **Veszett állatok garázdálkodása.** A vármegye három különböző községéből kapjuk a hírt, hogy ott veszett állatok garázdálkodtak. Ennek oka a nyári forróság beálltában keresendő. Dunapentelén egy kóbor veszettség két gyermeket a 12 éves Markovits Mihályt és az 5 éves Szarvas Sándort marta meg. — Bodajk községben Horváth Gábor macskája veszett meg és a tulajdonos 5 éves kis leánykáját harapdálta össze. — Cecén Csapó József földmivesgazda kutáján ütött ki a veszettség és a gazdát valamint 10 éves fiát megmarta. A megdühödött állatot kiirtották a megmárt egyéneket pedig a budapesti Pasteur intézetbe szállították.

Jégszekrények nagy választékban kaphatók Márkus Simon özv. és fia cégnél. Jókai-utca 16.

Iskolai értesítők.

II.

A második, nagy hatáskörű intézetünk a főreáliskola. Ötven esztendő története áll mögötte s az ország polgárainak sok-sok kiváló alakja, a kik ezen intézetben nyerték az alapot további életükhöz.

Az intézet értesítőjéről számot adva, első sorban a személyi változásokról szólnunk. Az intézet érdekes vezetője, dr. Kuthy József, a 18 éven keresztül mint igazgató, majd mint c. főigazgató nagy tudással, lelkes kitartással állott az intézet élén, akinek munkája alatt fejlődött az egykor szűk falak között élő intézet egy nagy, modern, a kor követelményeinek megfelelő intézménnyé

— **egészségi okokból** felmentését kérte s az év folyamán nyugalmába is vonult. Helyét ideiglenesen Farkas Antal, az intézet régi kiváló tanára töltötte be, a ki ezen rövid esztendő alatt is biznyságot tett lakadatlan buzgalmáról, odaadó jóakarataról. A vallás- és közoktatásügyi minister ez év végén dr. Kelemen Béát bízta meg az igazgatói állás vezetésével, a kinek fényes tehetőségéről, ifjúi munkaerőjéről, nagy jóakarataról és buzgóságától sokat várunk az intézet jövődjének fejlesztésében.

Súlyos veszteség is érte ez idén az intézetet. Aujedsky Adolf tanár, a ki 25 esztendőn keresztül sok sikerrel és haszonnal működött az intézet ifjuságának oktatásában — rövid betegség után elhunyt.

Az intézetnek összesen 348 vizsgálatot tett tanulója volt (38-al több, mint az előző évben). Ezek közül rom. kath. volt 129, ev. ref. 23, ág. ev. 22, gör. kel. 1, unit. 1, izraelita 182. *Vagyis: 176 keresztény tanulólal szemben 182 izraelita!* Ezek közül 2 vagy több tárgyból 29 tanuló kapott elégtelen osztályzatot, míg a minden tárgyból jelesek száma 26-ot tesz ki. Jelesen éretek: Engel István, Friedmann Adolf, Pángl János, Steinhertz Dezső.

A vallásos nevelés terén az intézet szilárd lépésekkel haladt azon az úton, a melyet az utolsó évek buzgósa épített. A négyzeri szent áldozaton kívül sokan önként többször is járultak a szentségekhez. A tanári kar és az igazgató-helyettes egyforma lelkiismeretességgel adtak felvilágosítást, utmutatást a hozzájuk forduló szülőknek, hogy az iskola célja tanulmányilag és vallásérvölcsileg minél teljesebben elérjék.

Ertekezést kettőt találunk az értesítőben. Az egyiket Csücs István hittanár írta Erzsébet királynéről, ihletett ajkkal, magyar szívvel, keresztény lélekkel emlékeztetve meg a gyászos végű nagy királynéről, kinek sorsa oly szorosan egyesült magyar nemzetünk történetével. A másik dr. Turner Károly tanár tollából való s az alkoholizmusról közöl valóban alapos és nagy tudásra valló ismereteket, meggyőző erővel világítván fel a tanulókat az alkohol káros hatásáról. Mindkét közlemény lapunk hasábjain is megjelent. Még egy hosszabb lélektelti dolgozat a b. c. Aujedzky Adolf személyével foglalkozik meleg, szeretetteljes hangon.

A segélyező egyesület 7884 kor. vagyonnal rendelkezik, a melyből 100 tanuló 1741 kor. értékben 730 drb könyvvel segélyezették.

Az önképzőkört dr. Kelemen Béla tanár vezette kiváló szakértelemmel. Az ifjak ismereteinek bővítése céljából, a mint a mult évben, úgy ez idén is nagy gondot fordítottak az ismerető előadásokra, valamint a szabad előadásokra, a mi által az ifjak szókincse, előadásbéli képessége gazdagodik kiválólag. Hasonló módon nagy gondot fordítottak a szavalásra, a mely a jövődjé nyilvános szereplésnek legjobb alapja. A verselés s általában a széppróza annál kevesebb — úgy szólván semmi teret sem nyert. Ez a felfogás is bír bizonyos tekintetben alappal, ámbar az ifju kedélyvilágának, fantáziája termékenyítésének, főképp pedig az idealizmus iránt való lelkesedésének egyik szárnyát a széppróza művelésében találjuk. Pompás dolognak tartjuk, hogy az ifjak sokszor gyönyörködhetnek az önképzőköri ülések folyamán zenei élvezetben, a mi széperzéküknek ismét csak előnyös fejlesztését involválta.

Az önképzőkör részvett az „nyos és Virág tiszteletére rendezett ünnepélyen s nagy buzgósággal ünnepelték a többi programszerű hazafias ünnepeken.

Az intézet tornaversenye fényes bizonyítéka annak a nagyszerű haladásnak, amely a főreáliskolát évek óta följé emelt a testvér középiskolának. Valóságos atlétaikat nevel az igazán hivatásos szakember, Vörösmarty Mihály, akinek kiválósága előtt csak dicsérrel lehet kalapot emelni.

Az ifjak lelki világának fejlesztésére itt is több kirándulást rendeztek, amely a tanári karral való közvetlenebb érintkezés folytán lerombolja azt az áttörhetetlen látszó akadályt, amely a régi világban a tanár s tanítványa között volt s megnyitja a bizalomnak s ragaszkodásnak útját. Kiválóan érdekes volt az intézet 33 ifjának Fiuméba való utazása, a honnan Abbáziába is átrándultak. Ezen kívül még egész sereg kisebb-

nagyobb kirándulást tettek a város környékére, hogy tanulmányaik körébe vágó ismereteik körét tágtítsák. Sőt táncmulatságot is rendeztek az ifjuság gyönyörűségére. Erről azonban csak szerényen emlékezünk meg az Értesítő, amit mi magunk is helyeslünk a már egyébként ismeretes állásfoglalásunknál fogva. Örömmel hallottuk a szállongó hírt, mely arról szól, hogy az idei volt a különben derék s az ifjuságot kiváló gondnal nevelő intézet *utolsó* ifjusági táncmulatsága. Helyes. Lomtárba ezzel az elavult, liberális diák-pallérozó eszközzel.

BALATON-VILÁGOS FÜRDŐTELEPEN

az ujonan épült balatonparti vendéglő megnyitott.

Szakszerű vezetés, jó konyha és előzékeny kiszolgálás biztosítva van. A szintén ujonnan épült minden igényeknek megfelelő modern fürdőkabinok a t. közönség rendelkezésére állanak.

Olcsó fürdődíjak!

Vasuti megálló: Balaton Világos Aliga mellett

a fürdőigazgatóság.

Eladó bor.

Gróf Széchenyi Viktor ur Ó Méltósága sárpentelei (posta: Székesfehérvár) uradalmában 80 hektoliter 1904. évi termés urhidai rizling, kisebb 500–800 literes részletekben is jutányosan eladó.

COOK és JOHNSON
amerikai

Patent
Tyukszem-gyűrűje

(törv. védve)

ma az egyedüli szer, amely a kinos tyukszemfajdámat azonnal megszünteti és a tyukszemet kiirtja.

A világ legjobb szere!

Minden szenvedőnek ajánlható.

I darab ára 20 fillér, 6 darab 1 korona.

Kapható Székesfehérvárott:
Czollner Vince, a Magyar Korona,
Lukács Lajos, a Fekete Sas,
Imrich Viktor, az Orangyal,
Takácsi Nagy József, az Isteni Gondviselés,
Pasztyory Sándor, a Szent István,
Say Rudolf özege, a Szent Háromsághoz
címzett gyógytárakban.

valamint az ország összes gyógyszerertárában és drogueriájában.